

عنوان مقاله: فرایند تحقق ظهور و نقش مساجد در این فرایند

تولید شده در کارگروه تولید محتوای معاونت فرهنگی و اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد

بهمن ۱۴۰۳

پس از این که با ادله گوناگون ثابت کردیم که انسانها می‌توانند در تعجیل در امر ظهور نقش داشته باشد، اینک باید به چگونگی ایفای این نقش و راهبرد رسیدن به این هدف بپردازیم؛ به عبارت دیگر باید به فرایندی که انسانها باید طی کنند تا ظهور محقق شود بپردازیم. رهبر معظم انقلاب در چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی، بیانیه‌ای تحت عنوان «بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی» صادر فرمودند. در این بیانیه ایشان به آرمان و چشم انداز گام دوم انقلاب می‌پردازند:

«شما باید که باید کارآزموده و پُرانگیزه از انقلاب خود حراست کنید و آن را هرچه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواحنافاده) است، نزدیک کنید.» ایشان صراحتاً هدف متعالی انقلاب را زمینه سازی ظهور حضرت ولی عصر عج عنوان می‌کنند. البته هدف متعالی انقلاب اسلامی از ابتدا همین بوده است؛ اما معظم له گویی در گام دوم، راهبرد جدیدی مطرح می‌کنند و یا به عبارت دقیق‌تر، راهبردی را که برای پیروزی انقلاب به کار گرفته شد و سالها و دهه‌ها به فراموشی سپرده شد مجدداً احیا نمودند. ایشان چند ماه پس از صدور بیانیه گام دوم، در تاریخ اول خردادماه ۱۳۹۸ به تبیین راهبرد لازم برای رسیدن به چشم‌انداز طرح شده در بیانیه گام دوم پرداختند:

«نقطه‌ی سوم که در این بیانیه مورد نظر است، عظمت چشم‌اندازی است که باید به آن برسیم؛ اینکه ما به کجا می‌خواهیم برسیم، می‌خواهیم چه کار کنیم، هدف ما کجا است.» سپس می‌فرمایند: «ما به یک حرکت عمومی به سمت آن چشم‌انداز نیاز داریم؛ باید یک حرکت عمومی در کشور راه بیفتد.» پس راهبرد اساسی برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی و طلوع خورشید ولایت، ایجاد حرکت عمومی در میان آحاد مردم است.

در این بخش لازم است کمی به مبانی بحث حرکت عمومی بپردازیم. هیچ کمالی در دنیا برای انسان حاصل نمی‌شود، مگر در سایه حرکت؛ «و أن لیس للإنسان إلا ما سعی» در دل هر مفهوم دینی، اگر حرکت لحاظ نشود، آن مفهوم، مفهومی انحرافی است؛ مفاهیمی مانند شفاعت، توکل، توسل، تقوا و ... در تمام این مفاهیم، حرکت

نهفته است. شفاعت و توکل و توسل و تقوا و دیگر مفاهیم دینی، بدون حرکت معنای صحیحی ندارند و مورد توجه اسلام نخواهند بود.

یکی از این مفاهیم، مفهوم انتظار است. انتظار منجی بدون حرکت، بدون نتیجه خواهد بود. مقام معظم رهبری در این باره می‌فرماید: «انتظار، یک عمل است، بی عملی نیست ... یک آماده سازی است ... یک نشاط و تحرک و پویایی است ... انتظار یعنی قانع نشدن، قبول نکردن وضع موجود زندگی انسان و تلاش برای رسیدن به وضع مطلوب ... انتظار فرج معنایش این نیست که انسان بنشیند، دست به هیچ کاری نزند ... هیچ اصلاحی را وجهه همت خود نکند، صرفاً دل خوش کند به این که ما منتظر امام زمان عج هستیم؛ این که انتظار نیست ... انتظار، دست قدرتمند الهی ملکوتی‌ای است که باید بیاید به وسیله خود همین انسان‌ها سیطره ظلم را از بین ببرد ... انتظار حرکت است؛ انتظار سکون نیست ... انتظار فرج یعنی کمر بسته بودن، آماده بودن، خود را از همه جهت آماده کردن برای آن هدفی که امام زمان ع برای آن هدف قیام خواهد کرد.»

مبنای دیگری که برای حرکت به سمت ظهور وجود دارد این است که امام همانند کعبه است که باید به سوی او بروند. در روایتی از حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) آمده که فرمود: «همانا رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود: «مثل الامام مثل الكعبة اذ تُؤْتی ولا تأتی» مثل امام، چونان کعبه است که باید به سویش بروند، نه آن که او به سوی مردم برود. پیامبر اینگونه نیست. پیامبر طبیب دوار بطبه است و باید به سراغ مردم برود، اما امام این گونه نیست؛ این، مردم هستند که باید به سوی او بروند.

نتیجه مباحث فوق این که انتظار، یعنی رفتن به سوی امام. براین اساس این که در شعارها گفته می‌شود «مهدی بیا» شعار دقیقی نیست. مهدی نمی‌آید، بلکه این ما هستیم که باید برویم. شاید همین اشتباه تاریخی است که موجب شده ظهور، این همه به تعویق بیفتد. حاصل این که برای رسیدن به ظهور باید حرکت کرد و بدون حرکت به سمت ظهور، این آرمان محقق نخواهد شد.

مطلب بعدی این است که باید مشخص شود که این حرکت، حرکت عده ای خاص از خواص و نخبگان است یا حرکتی عمومی است. جواب این است که این حرکت باید یک حرکت عمومی باشد. عموم مردم باید اراده کنند تا ظهور محقق شود. خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

«لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ» (حدید/۲۵)

خداوند پیامبران را فرستاد تا مردم، خود به اقامه عدل بپردازند. «ال» در کلمه الناس، افاده عموم می‌کند و بیانگر این است که قاطبه مردم باید این را بخواهند و به سراغ آن بروند؛ صرفاً حرکت نخبگانی کافی نیست. اگر فقط

نخبگان حکومت ولیّ خدا را بخواهند کافی نیست؛ زیرا این، خود، نوعی دیکتاتوری اقلیت بر اکثریت است. اسلام می‌خواهد قاطبۀ مردم با اختیار خود، روی به ولیّ خدا بیاورند و او را بخواهند و به حاکمیت او تن دهند.

البته نخبگان می‌توانند به عنوان کاتالیزور و سرعت دهنده حرکت عمومی عمل کنند، اما انتخاب باید از سوی عموم مردم باشد. در انقلاب اسلامی ایران هم مشاهده کردیم که نخبگان، نقش هدایتگری و سرعت دهنده‌گی داشتند، اما این، عموم مردم بودند که حرکت کردند و انقلاب را رقم زدند. نتیجه این که برای رسیدن به چشم‌انداز ظهور باید عموم مردم به حرکت درآیند.

همان‌طور که در انقلاب اسلامی، مهمترین مرکز ایجاد حرکت در مردم، مساجد بودند و رهبران فکری انقلاب، عموماً یا خود، امام جماعت بودند و یا بسیاری از سخنرانی‌ها و جلسات خود را در مساجد برگزار می‌کردند، در انقلاب جهانی حضرت مهدی عج نیز مساجد باید نقش محوری داشته باشند. ائمه جماعات باید این نقش خطیر را به عهده بگیرند و عموم مردم را به سوی آرمان و چشم‌انداز تمدن نوین اسلامی و طلوع خورشید عظمای ولایت رهنمون کنند.

بدیهی است ایجاد این حرکت عمومی، با روند موجود، میسر نخواهد بود و باید طرحی نو در انداخت.